

איזה אמצעי תקשורת יש? ובאיזה חושים אנחנו משתמשים?

• כתב-הראייה.

• אמצעי דפוס- טלגרף, עיתון- ראייה

• רדיו- חוש הדיבור והשמיעה

• טלפון- חוש הדיבור וחוש השמיעה

• טלוויזיה- חוש הראייה, דיבור ושמיעה

• אינטרנט- מישוש, ראייה, דיבור, שמיעה

גישה היסטורית להתפתחות אמצעי התקשורת

מאת- מאיר זילכה

סוגי מדיומים

• מדיום חם- חוש מבודד: עיתון, רדיו, קולנוע

• מדיום קר- כמה חושים: טלפון, טלוויזיה, אינטרנט

מחברה אוראלית לחברה ליטרלית

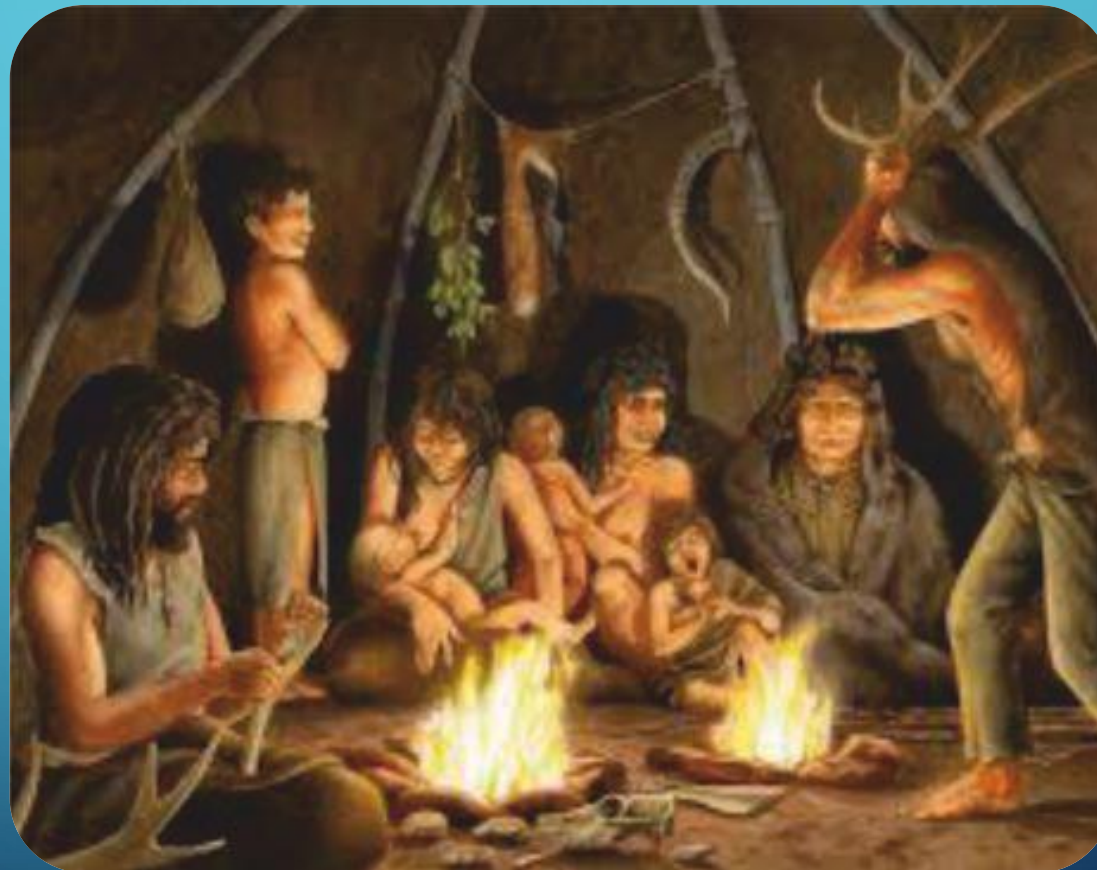

תהליך היווצרותה של חברת ההמונים:

1. חברה מסורתית, פרה מודרנית-חברה מסורתית היא
חברה טרום-תעשייתית, בעלת אוכלוסייה מצומצמת המיושבת
בכפרים חקלאיים ובעיירות קטנות.

• **דוגמא לחברה מסורתית: אנשים החיים בכפר המתמקדים**
בחיי משפחה, הגברים היו ציידים והנשים היו מלקטות אוכל
ותופרות בגדים

שלבי השבטיות- השלב השבטי

תהליך היווצרותה של חברת ההמונים- המשך

2. חברה מודרנית- חברה מודרנית היא חברה שעברה את

המהפכה התעשייתית ומתמקדת בהכשרת עובדים
בהתמחותם בייצור המוני תעשייתי; חברת המונים
שאוכלוסייתה מיושבת בעיקר בערים גדולות.

• **דוגמא לחברה מודרנית:** אנשים החיים בעיר ומתמקדים בחיי
עבודה.

**And time marches on into
the late afternoon.**

מה היה בעידן שלפני הכתב

- עד התפתחות הכתב - תרבויות אוראליות, דיבור אחד עם השני.
- אם חייבים לדבר עם מישהו, מדברים עם אנשים שקרובים פיזית.
- תקשורת בין אישית בשפה מקומית.
- העברת מסרים באמצעות זכירת סיפורים והעברתם מפה לאוזן.
- התבססות על מיתולוגיה וזיכרון.
- החכם בשבט הוא הזקן, כי הוא עבר הכי הרבה

שלבי השבטיות- שלב היציאה מהשבט

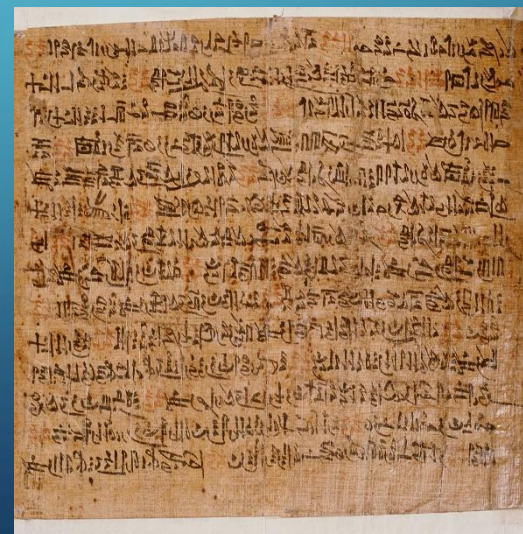
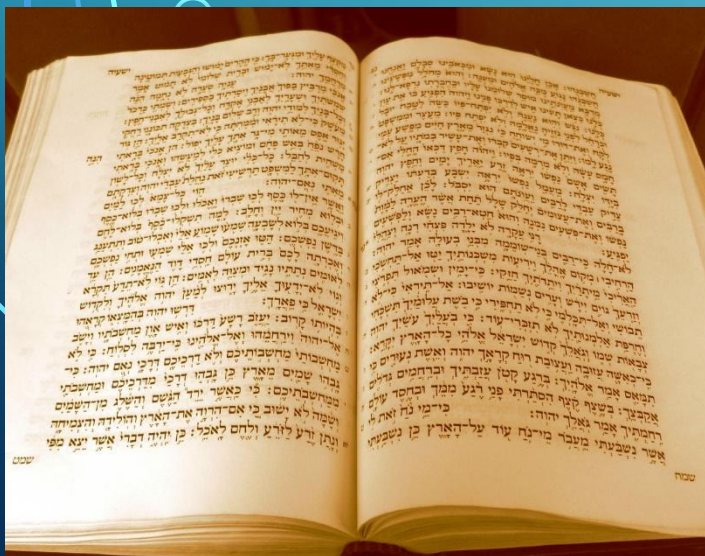
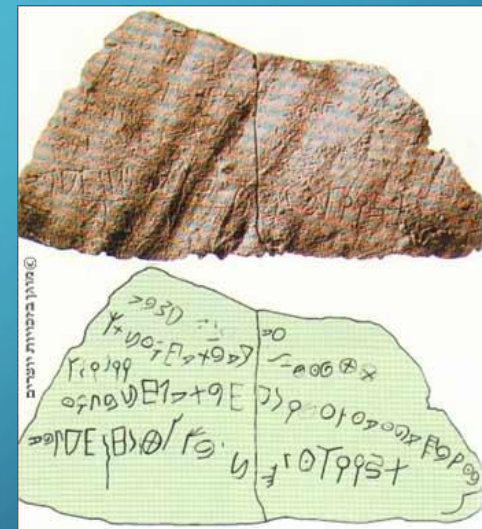
מקלוהן- עידן העריצות של גוטנברג

- הדפוס גרם לאנושות נזקים מנטאליים, דיכא את הדמיון והרגש, וכפה חשיבה מאופקת, מקובעת וחסרת מעוף.
- בנוסף, מקלוהן טען שהדפוס הוא שהביא לפירוק השבטיות. עידן הדפוס התאפיין אם כך, בחיסול צורת החיים השבטית, בניכור ובפרישה של הפרט מהחברה.
- אמנם, במקביל להתרופפות הנאמנות השבטית המקומית, מקלוהן הבחין כי באמצעות הדפוס צמחו הזהויות הלאומיות הרחבות במדינות המערב. הדפוס אפשר להפיץ סמלים לאומיים, כמו דגלים, המנונים ומפות. כלומר במאה השש-עשרה הוליד הדפוס אינדיבידואליות מחד גיסא, ולאומיות מאידך גיסא.

החל מעידן הכתב

- לראשונה, התקשורת מתבססת על טכנולוגיה שיצר האדם ומצויה מחוץ לגופו.
- ניתוק החיבור בזמן ובמקום בין מוענים לנמענים.
- שימור מסרים של אדם גם לאחר שמת.
- רק מעטים ידעו קרוא וכתוב, לכן זה היה מדיום למעטים- בדר"כ העשירים

מהפכת הדפוס

סוגי הטיית ע"פ אינס:

הטיית זמן

הטיית מרחב

לאחר התפתחות הדפוס

- חוללה תמורה משמעותית במימד ההיקפיות - לא רק העברת מסרים חד פעמיים מנקודה לנקודה, אלא הפצת אינספור עותקים של המסר על פני **מרחבים** עצומים.
- ההפצה הבטיחה גם שימור טוב יותר **בזמן**.
- הטקסט הכתוב הונחל לשכבות חברתיות רבות יותר והפך מדיום להמונים.

השפעות הדפוס:

- 1. תהליכי חילון והחלשת מעמד הכנסיה.
- 2. הרחבת ההשכלה (נאורות).
- 3. הופעת היווצרותן של קהילות מדומיינות.
- 4. הולדתה של מדינת הלאום.
- 5. האחדת שפות מקומיות.
- 6. התפשטות מידע ומדע.

קהילות מדומיינות

• קבוצות אנשים גדולות, המאוחדות סביב רעיון מלכד אשר גורם להן לפעול כקהילה, למרות שבפועל הקשר והדמיון בין הפרטים המרכיבים אותן, וקבוצות פרטים בתוכן, מזעריים או לא קיימים כלל.

עוד מהפכות שהתרחשו

- מהפכת הרדיו שהגיעה מהצבא
- מהפכת הטלוויזיה שהשפיעה על צורת החשיבה
- ומהפכת האינטרנט שעשתה מהפכת מידע מדהימה ועליה נדבר בשיעור הבא
- הרדיו והטלוויזיה השיבו את החוויה הכל חושית- וכך חוזרים לשלב השבטי
- הטלוויזיה נגישה לקהל רחב יותר, אין צורך לדעת קרוא וכתוב בכדי להשתמש בה. לפיכך, הטלוויזיה לא מפלגת את החברה כמו שעשה הדפוס לפי מקלוהן, אלא מאחדת את החברה

שלבי השבטיות- החזרה לשבטיות

מהפכת המידע

הכפר הגלובאלי

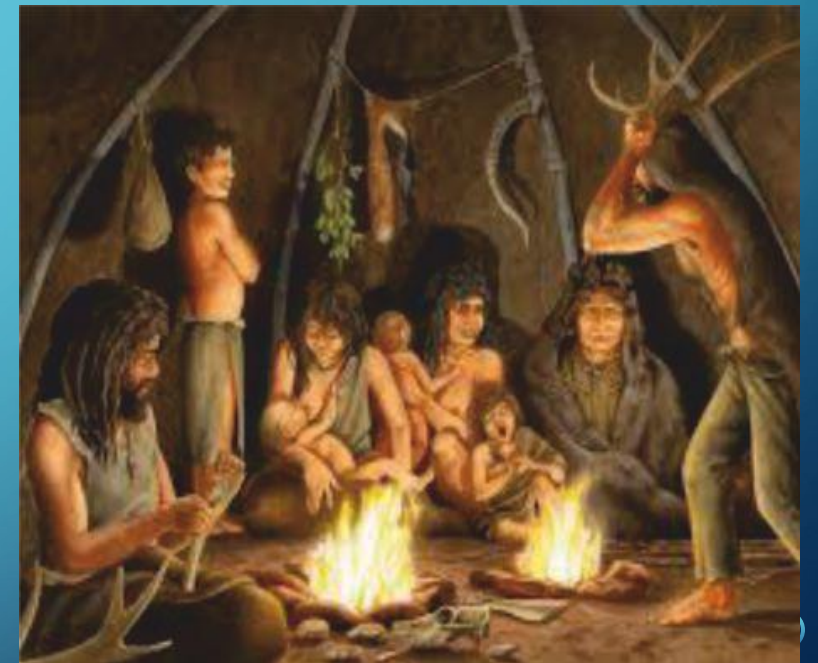
לסיכום- שלושת שלבי השבטיות

הכפר הגלובאלי
התפתחות הטכנולוגיות
חזרה לשבטיות

חברה מודרנית
מהפכת הדפוס
היציאה מהשבט

חברה פרה מודרנית
השלב השבטי